

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVI nr. 765

vineri 21 august 1964

12 pagini 25 bani

ȘCOALA ÎN ANII PUTERII POPULARE

TRĂIASCĂ 23 AUGUST!

Poporul român sărbătorește într-o atmosferă de puternic entuziasm împlinirea a 20 de ani de la eliberarea țării de sub jugul fascist. Cu două decenii în urmă, la 23 August 1944, prin însurecția armată inițiată, organizată și condusă de eroicul partid al comuniștilor, a fost răsturnată dictatura militară-fascistă.

Actul revoluționar de la 23 August 1944 a deschis o eră nouă în istoria României. Marcind începutul revoluției populare, insurecția armată a deschis calea unor adânci transformări revoluționare, care au culminat cu victoria deplină și definitivă a socialismului în patria noastră.

În anul celei de-a XX-a aniversări a eliberării, România socialistă se înfățișează ca o țară în continuu progres, cu o economie complexă și o cultură înfloritoare, puse pe de-a întregul în slujba creșterii bunăstării celor ce muncesc.

Insuflețiti de victoriile istorice obținute în construirea socialismului, oamenii muncii de la orașe și sate sînt și mai strîns uniți în jurul partidului, al Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Poporul nostru vede în Partidul Muncitoresc Român pe conducătorul său ferm și încercat, capabil să-l călăuzească spre noi succese pe drumul victorios al socialismului și comunismului.

Aplicînd cu consecvență învățătura marxist-leninistă, P.M.R. a elaborat și a pus în aplicare programul de industrializare socialistă a țării, acordînd prioritate industriei grele, cu pivotul ei construcția de mașini, capabilă să asigure mijloacele tehnice moderne tuturor ramurilor industriei, transporturilor, agriculturii. Ca urmare a politicii ferme, științifice a partidului de industrializare socialistă a țării, producția industrială a crescut în 1963 de 7,4 ori față de anul 1938. Roadele industrializării socialiste demonstrează cu deosebită putere de convingere de ce înlăptuirea marelui este în stare un popor cu adevărat liber și stăpîn pe soarta sa, pe bogățiile țării, pe viitorul său luminos. Urișe sînt transformările înnoitoare care au avut loc la sate. Pe temelii de granit a alianței cu clasa muncitoare, clasa conducătoare în stat, țărănimea a trecut la marea agricultură socialistă. Colectivizarea agriculturii s-a realizat concomitent cu sporirea producției agricole, cu ridicarea bunăstării materiale a populației. Rezultatele obținute în industrie și agricultură, creșterea venitului național au creat condiții trainice în vederea înlăptuirii obiectivului fundamental al politicii partidului: ridicarea nivelului de trai material și cultural al celor ce muncesc.

Conducînd opera de făurire a socialismului, partidul nostru s-a preocupat cu stăruință de desfășurarea pe scară largă a revoluției culturale, de formarea și dezvoltarea conștiinței masei, de educarea omului nou al epocii socialiste. În anii puterii populare au fost larg deschise masei căile spre cultură, știință și artă, a luat o mare dezvoltare învățămîntul de toate gradele.

De la înălțimea la care ne-am ridicat în acești 20 de ani liberi să aruncăm o privire retrospectivă asupra evenimentelor trecute, asupra realizărilor în sectorul învățămîntului.

În cadrul revoluției culturale școlii de toate gradele i-a revenit un rol deosebit de important, fiind chemată să contribuie la răspîndirea științei și culturii în masele largi ale poporului, să asigure pregătirea cadrelor necesare economiei și culturii în plin avînt.

Primul obiectiv pe care a trebuit să și-l propună în domeniul învățămîntului noua orînduire democratică instaurată de popor l-a constituit lichidarea neștiinței de carte, moștenire tristă a trecutului. Ca rezultat al unei ample acțiuni patriotice, la care au participat cu înaltă tărie zeci de mii de cadre didactice și oameni din afara învățămîntului, în 1955 analfabetismul a fost lichidat.

XX
1944-1964

ȘCOALA ÎN ANII PUTERII POPULARE

(Urmasare din pag. 1-a)

Dezvoltarea școlii românești în anii regimului democrat-popular s-a caracterizat în primul rând prin aceea că a devenit o școală pusă în slujba poporului, cu porțile larg deschise pentru toți fiii celor ce muncesc, caracterizată prin orientarea și conținutul nou realist-științific al instrucției și educației.

Principala transformare care a trebuit să fie înfăptuită în domeniul învățămîntului a fost legarea lui strînsă de eșantionul construcției socialismului. Școala a fost chemată să răspundă în mod adecvat nevoilor noii societăți. Ea s-a dezvoltat necoerent pe baza direcțiilor partidului, răspunzînd cerințelor puse de fiecare etapă a înaintării țării noastre pe drumul construirii socialismului.

De o importanță hotărîtoare în această direcție au fost sarcinile trasate școlii de Congresul al III-lea al partidului care, o dată cu trecerea la desăvîrșirea construirii socialismului în țara noastră, a hotărîit realizarea dreptății învățămîntului general de 8 ani. În anul școlar 1963-1964 școala generală de 8 ani va funcționa cu toate clasele I-VIII, în care vor fi cuprinși trei milioane de elevi, adică toți copiii de vîrstă școlară. Această însemnată realizare așază România, așa după cum arată cele mai recente statistici mondiale, în rîndul țărilor cu un înalt nivel de dezvoltare a învățămîntului.

Amplioarea dezvoltării învățămîntului mediu constituie încă o mărturie elocventă cu privire la avîntul revoluției culturale din Republica Populară Romîna. În anul școlar 1963-1964, numai la cursurile de zi ale școlilor medii, au frecventat de aproape 9 ori mai mulți elevi decît în anul școlar 1938-1939. Pe lîngă aceasta, pentru a răspunde năzuinței unui mare număr de oameni maturi de a-și completa studiile de cultură generală, partidul și guvernul au inițiat organizarea învățămîntului seral și fără frecvență.

Urmărind să dea tineretului o pregătire temeinică în vederea desfășurării activității productive sau a continuării studiilor, să-l educe în spiritul comunismului, planurile de învățămînt, programele și manualele școlii de cultură generală s-au îmbunătățit an de an, prin folosirea largă a celor mai recente cercetări ale științei și culturii mondiale, a tradițiilor înaintate ale învățămîntului romînesc, a experienței obținute de școala noastră în anii puterii populare.

Învățămîntul pedagogic pentru pregătirea cadrelor de învățători a fost reorganizat, de asemenea, în anii puterii populare. În prezent, școlile pedagogice de învățători și educatoare cu durata de 6 ani cuprind 7706 elevi, iar în cele 16 institute pedagogice de învățători cu durata de 2 ani sînt înscriși la cursurile de zi și fără frecvență aproape 2800 elevi, corespunzător cerințelor de cadre didactice pentru clasele I-IV și pentru grădinițele de copii.

Pentru a da elevilor cu aptitudini deosebite posibilitatea ca, paralel cu pregătirea de cultură generală, să-și dezvolte talentul în vederea unei specializări aprofundate ulterior, au fost organizate școli de 8 ani și medii de muzică, de arte plastice și de coregrafie, precum și școli de cultură generală cu program de educație fizică.

O deosebită atenție acordă partidul și statul întăririi și perfecționării învățămîntului profesional și tehnic la nivelul cerințelor introducerii pe scară largă a tehnicii moderne în toate ramurile de producție. În perioada 1960-1965 vor ieși de pe băncile școlilor profesionale și tehnice peste 350 000 de muncitori calificați și tehnicieni pentru toate ramurile economiei naționale.

O dată cu îmbunătățirea continuă a organizării învățămîntului profesional și tehnic, în profilul școlilor profesionale și tehnice s-au cuprins o varietate mare de meserii și specialități, la stabilirea cărora s-au avut în vedere progresul tehnic și dezvoltarea continuă a economiei naționale. În prezent, în acest învățămînt se pregătesc muncitori calificați și

cadre tehnice medii în peste 500 de meserii și specialități. Planurile de învățămînt și programele acestor școli au fost mereu perfecționate, pentru ca pregătirea muncitorilor și tehnicienilor să fie la înălțimea tehnicii moderne și să răspundă cerințelor actuale și de perspectivă ale economiei. Un accent deosebit se pune pe înarmarea elevilor cu temeinice cunoștințe privind introducerea automaticii în procesele de producție, precum și cu deprinderea de a minui mașinile cele mai perfecționate.

Întregul sistem al muncii educative, în cadrul căruia procesul de învățămînt ocupă locul de bază, este orientat în spiritul educării comuniste a tineretului. Școala cultivă în rîndurile elevilor dragostea fierbîntă de patrie, permiterea în îndeplinirea sarcinilor, spiritul colectivist, atîndinea socialistă față de muncă, elanul și inițiativa creatoare, il călucă în spiritul păcii, prieteniei și colaborării între popoare.

Munca educativă desfășurată prin procesul de învățămînt, prin activitatea în afară de clasă și extrascolară, este continuată și îmbogățită în timpul vacanțelor școlare prin trimiterea unui mare număr de elevi în tabere de odihnă, tabere sportive, în excursii și drumeții pentru cunoașterea raionului, a regiunii, a obiectivelor importante economice și culturale din țară, a Capitalei și a litoralului. În acest an, numai din școlile de cultură generală, profesionale și tehnice sînt cuprinși peste 2 000 000 de elevi în tabere, excursii și drumeții.

Dezvoltarea fără precedent, ritmul viu de creștere a învățămîntului de toate gradele au necesitat mobilizarea unor forțe și resurse impresionante în vederea asigurării bazei materiale a desfășurării procesului instructiv-educativ. An de an s-au alocat în bugetul de stat importante fonduri bănești pentru lărgirea spațiului de învățămînt prin noi construcții de școli pentru dotarea laboratoarelor cu aparatură modernă, pentru îmbogățirea fondului de cărți și publicații al bibliotecilor școlare, pentru burse, pentru îngrijirea sănătății și asigurarea odihnei elevilor în vacanțele școlare, ca și pentru alte acțiuni menite să creeze condiții cât mai bune de învățatură și de viață tineretului școlar. Numai în anul 1964 s-au alocat învățămîntului 6208,8 milioane lei.

Ca urmare a acestui fapt, întreg învățămîntul nostru a avut condiții din ce în ce mai bune de dezvoltare.

Pentru generalizarea învățămîntului de 8 ani au fost construite mii de localuri noi, moderne, ajungîndu-se că în decursul a numai șase ani numărul școlilor generale de 8 ani să crească de la 4417 la 7374. O dezvoltare impresionantă caracterizează și învățămîntul mediu. Față de anul școlar 1938/1939, „anul record” al învățămîntului din vremea regimului burghez-moșieresc, cînd existau doar 211 școli medii (licee teoretice), astăzi învățămîntul mediu dispune de 551 școli.

Pentru îmbunătățirea continuă a conținutului învățămîntului se editează manuale școlare originale, elaborate de colective de cadre didactice cu bogată experiență. Pentru învățămîntul de cultură generală s-au tipărit, în anul școlar 1963/1964, 377 titluri de manuale școlare, care însumează un tiraj de aproape 22 milioane exemplare. În ultimii patru ani s-au distribuit elevilor din învățămîntul general de 8 ani, în mod gratuit, aproape 64 milioane manuale școlare, economisindu-se astfel populației peste 300 milioane lei.

Avîntul dezvoltării întregului învățămînt, succesele obținute în domeniul ridicării pe o treaptă mereu mai înaltă a conținutului procesului instructiv-educativ se datorează în mare măsură muncii neobosite, plină de pricepere și dragoste desfășurată de cadrele didactice din școlile de toate gradele, al căror număr a sporit an de an, corespunzător dezvoltării rețelei școlare și numărului de elevi. În prezent numai în învățămîntul de cultură generală funcționează un număr de peste 140 000 educatoare, învățători și profesori, față de 48254 în anul școlar 1938/1939.

Cadrele didactice — detașamentul cel mai numeros al intelectualității din țara noastră — au răspuns încă de la început cu căldură și entuziasm chemărilor ce le-au fost adresate de Partidul Muncitoresc Romîn, considerînd cauza propășirii învățămîntului nostru drept cauza lor proprie. Prin activitatea lor neobosită, slujitorii școlii și-au cîștigat o înaltă stimă și apreciere din partea întregului popor.

O dată cu creșterea rolului social al învățătorilor și profesorilor, partidul și guvernul au acordat o deosebită atenție îmbunătățirii condițiilor materiale și culturale de viață ale acestora. Multe hotărîri și documente de partid și de stat s-au ocupat de îmbunătățirea

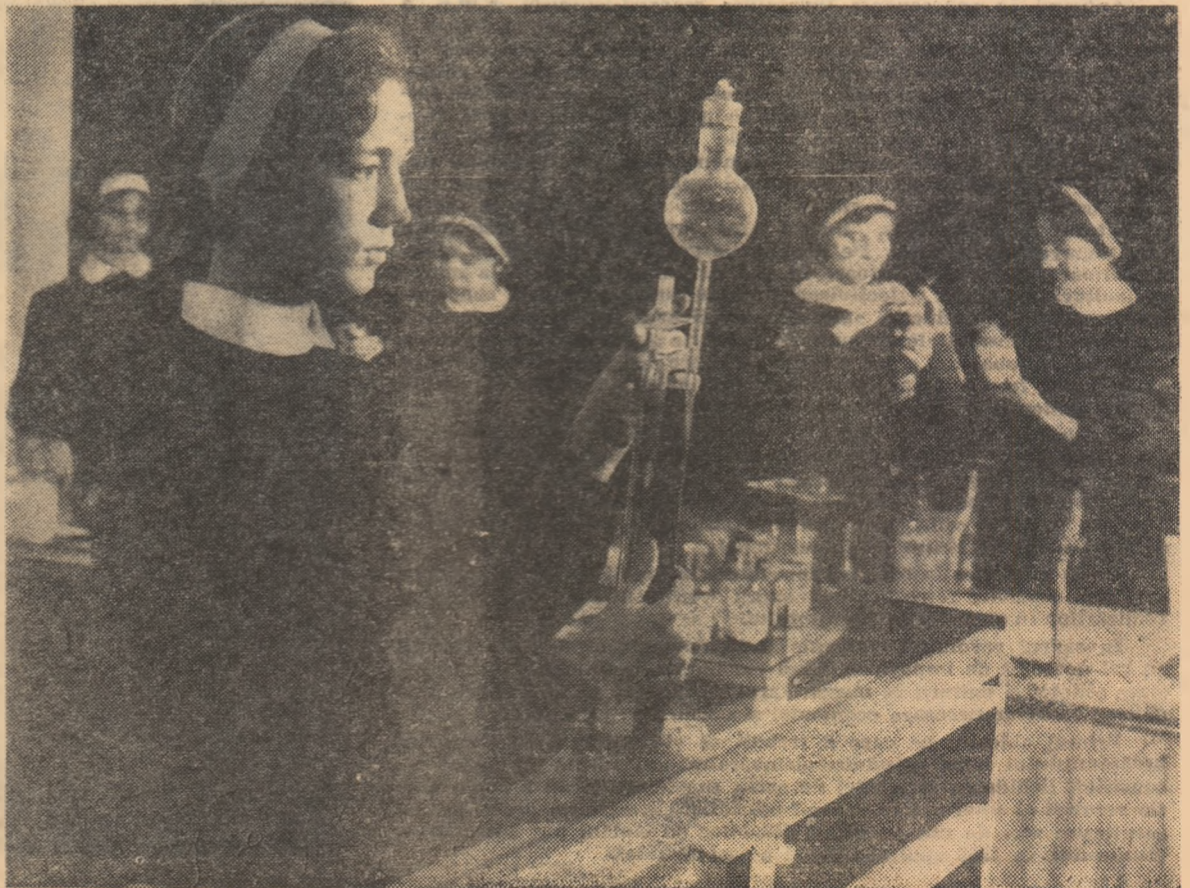
condițiilor de salarizare și de locuit ale oamenilor școlii, de îmbogățirea vieții lor culturale. Numeroase cadre didactice au fost distinse cu înalte ordine și medalii ale Republicii Populare Romîne și au primit, pentru meritele lor în opera de culturalizare a poporului, titlurile de învățători și profesori fruntași, de „învățător emerit”, „profesor emerit”.

Recunoașterea morală și materială a contribuției cadrelor didactice la desfășurarea cu succes a revoluției culturale a stimulat și mai mult energiile creatoare ale acestora, i-a mobilizat la o activitate mereu mai rodnică pentru perfecționarea continuă a pregătirii lor pedagogice și de specialitate. Oamenii școlii se străduiesc neîncetat să-și însușească, să aprofundeze și să dezvolte pedagogia socialistă, științifică ale cărei baze s-au pus în anii puterii populare prin aplicarea creatoare a învățămîntului marxist-leninist despre instrucția și educația tinerelor generații. În virtutea principiului leninist al legăturii indisolubile dintre educație și lupta pentru socialism, însăși viața societății noastre, mersul impetuos al construcției socialismului constituie factorii de bază care determină dezvoltarea corespunzătoare a școlii și a științei noastre pedagogice. În același timp, în procesul dezvoltării a școlii și a pedagogiei științifice un rol important l-au avut studierea și generalizarea experienței înaintate a cadrelor didactice, valorificarea tradițiilor progresiste ale învățămîntului romînesc și cunoașterea realizărilor din celelalte țări socialiste. Un fenomen caracteristic dezvoltării științei pedagogice din țara noastră îl constituie antrenarea tot mai largă a cadrelor didactice în munca de cercetare științifică a problemelor instructiv-educative.

Larg deschis întregului tineret al țării, clădit pe temelii științifice solide, perfecționîndu-se continuu, învățămîntul nostru își aduce contribuția sa valoroasă la dezvoltarea culturii poporului, la formarea tinerii generații chemate să contribuie la înflorirea patriei socialiste.

Sub conducerea încercată a partidului, oamenii muncii din școli, alături de clasa muncitoare, de țărănimea colectivă, de întreaga intelectualitate înaintată, de neabătut pe calea deschisă de insurecția armată, de revoluția populară. Ziua de 23 August îi găsește angajați cu toate forțele și cu tot clanul în înlăptuirea mărețului program de desăvîrșire a construirii socialismului.

Dotarea modernă și mereu mai cuprinzătoare a laboratoarelor școlare ogîndește caracterul realist-științific al învățămîntului nostru, în cadrul căruia cunoștințele se predau în strînsă legătură cu practica. În fotografie: lucrări frontale în laboratorul de chimie

In laboratorul de chimie al Grupului școlar petrol-chimie din orașul Victoria.

REALITĂȚI

În Cîmpenii de astăzi

Cine a cunoscut în trecut raionul Cîmpenii și a avut prilejul să-l viziteze și în timpul din urmă rămîne, pe bună dreptate, uimit de multele realizări ce au avut loc în satele și orașele lui în acești 20 de ani liberi. Iar prin faptele care atrag în primul rînd luarea aminte se numără și dezvoltarea școlii, răspîndirea culturii în rîndul maselor. În Țara Moșilor găsești astăzi pînă în cel mai îndepărtat cîntun școală, casă de citit, bibliotecă.

Cîteva cifre sînt edificatoare: cu 20 de ani în urmă aveam în raion 71 de școli primare, cu 128 de învățători, și două gimnazii. Azi funcționează 107 școli cu clasele I-IV, în care lucrează 305 învățători, și 35 de școli cu clasele I-VIII. În trecut nu era în raion nici o școală medie și nici o școală profesională. Acum avem 3 școli medii, iar două școli profesionale pregătesc tineri muncitori calificați pentru variate ramuri ale economiei locale. În trecut învățau în raionul Cîmpenii doar 6.505 elevi. Azi, școlile de toate gradele din raionul nostru sînt frecventate, la cursurile de zi, de 12.452 de elevi.

Multe din comunele raionului Cîmpenii — Sohodol, Baia de Arieș, Roșia Montană, Bistra, Arada, Cărpiniș, Bucium, Ciuruleasa, Scărișoara, Abrud, Avram Iancu, Ponorel și altele — se mîndresc cu localuri moderne, luminoase și spațioase, dotate cu mobilier nou și cu toate cele necesare bunei desfășurări a procesului instructiv-educativ. Numai în acest an școlar s-au construit 19 localuri noi cu 57 săli de clasă — cifră ilustrativă pentru dinamica construcțiilor școlare din raionul nostru. În ceea ce privește dotarea unităților de învățămînt, este destul să spunem că statul alocă anual, pentru nevoile școlii din Țara Moșilor, 16 milioane lei, din care o bună parte este rezervată înzestrării unităților de învățămînt cu mobilier și material didactic.

Toate aceste condiții — la care în trecut nici nu puteam visa — au fost create datorită partidului, care a deschis poporului cale spre știință și cultură. Lui îi mulțu-

mim din suflet și, ca slujitori ai școlii, ne angajăm să muncim neostenit pentru răspîndirea științei de carte pretutîndeni în satele noastre.

IOAN LEAHU
învățător emerit,
șeful secției de învățămînt
a raionului Cîmpenii

Înaltă pregătire

În puternica noastră cetate industrială, Combinatul chimic de la Borzești, lucrează un mare număr de tineri, proaspeți absolvenți ai instituțiilor de învățămînt. Alături de inginerii și tehnicienii, maeștrii, muncitorii de înaltă calificare, marea majoritate o formează tinerii pregătiți în instituțiile de învățămînt superior și în școlile profesionale și tehnice. Numai în ultimii ani, de pildă, combinatul nostru a primit din școlile tehnice pentru muncitori de înaltă calificare și școlile profesionale 327 de tineri muncitori temeinic pregătiți în meseriile de operatori chimisti pentru fabricarea produselor cloro-sodice și a maselor plastice, mecanici A.M.C. și de utilaj chimic etc. Multora dintre acești tineri le-au fost încredințate sarcini de mare răspundere în cadrul secțiilor și în dirijarea funcționării diferitelor instalații complexe ale combinatului. În același timp, ne-am preocupat continuu de ridicarea nivelului pregătirii lor profesionale prin cursuri speciale, cu tematică stabilită în funcție de fiecare specialitate.

Putem afirma cu satisfacție că tinerii muncitori, ingineri și tehnicieni au răspuns cu cinste încrederii și griii permanente care le-au fost acordate, aducînd o contribuție însemnată la succesele obținute de colectivul combinatului nostru, distins cu drapelul de întreprindere fruntașă pe ramură în anii 1961, 1962 și 1963. Printre fruntașii în întrecerea socialistă confirmați pentru întreg anul 1963 se numără 152 de tineri muncitori formați în ultimii ani de către școlile profesionale și tehnice.

Mulți tineri participă la activitatea creatoare desfășurată de către colectivul combinatului nos-

tru în vederea îmbunătățirii continue, prin inovații și raționalizare, a funcționării instalațiilor.

Datorită înaltei lor pregătiri profesionale, datorită priceperii pe care o dovedesc în activitatea din producție, peste 40 de absolvenți ai școlilor tehnice de muncitori cu înaltă calificare au fost propuși și confirmați în ultimii ani ca maeștri.

Rezultatele acestea sînt mărturie deosebit de grăitoare pentru temeinica pregătire pe care le-au asigurat-o tinerilor muncitori și tehnicieni școlile profesionale și tehnice în care au învățat. De aceea colectivul combinatului nostru ține în mod deosebit ca în aceste zile din preajma marii sărbători a Eliberării să-și felicite călduros pe profesorii și maeștrii grupurilor școlare, școlilor profesionale și tehnice din sectorul petrol-chimie, pe care, pentru pregătirea ce au asigurat-o tinerilor noștri muncitori și tehnicieni, îi socotim pătași ai succeselor înregistrate de noi.

C. SAVA
director general
al Combinatului Chimic
din Borzești

Un colectiv unit

Acum, în vacanță, din clase nu se mai aude murmurul obișnuit din timpul anului școlar, ci zgomotul muncii acelora care fac ultimele pregătiri pentru deschiderea cursurilor, pentru ca totul să fie proaspăt și frumos în ziua în care cei 1.500 de elevi ai școlii — români, germani, sîrbi și maghiari — se vor întîlni din nou aici și vor popula din nou curtea frumos amenajată, împodobită cu straturi de flori, sălile de clasă, laboratoarele.

Cei 100 de profesori români, germani, maghiari și sîrbi care formează colectivul didactic unit și puternic al școlii sînt și ei pregătiți pentru noua muncă. În cadrul celor 10 comisii metodice ale școlii există o colaborare exemplară, au loc rodnice schimburi de experiență între profesorii care își desfășoară activitatea la cele patru secții ale școlii, cu limba de predare română, germană, sîrbă și maghiară. Toți acești profesori colaborează strîns, într-un front comun, pentru instruirea temeinică a tuturor elevilor, pentru educarea lor în spiritul dragostei

față de patria socialistă, față de partidul iubit.

Nu de mult, un mare grup de elevi ai școlii noastre a plecat în excursie. Excursiile — de mult încetățenite în viața școlii, — nu numai că dau elevilor prilejul să cunoască minunatele realizări dobîndite de popor sub conducerea partidului, dar contribuie mult și la adîncirea prieteniei lor frațești.

Școala noastră — Liceul nr. 1 Timișoara, creație a regimului democrat-popular — se bucură, ca și celelalte școli din țară, de o grijă deosebită. Cele 38 de săli de clasă sînt înzestrate cu mobilier adecvat. În laboratoare, în muzeul de științe naturale se înșiră materiale didactice moderne, în valoare de sute de mii de lei. În biblioteca școlii — 20.000 de volume. Dotat cu tot ce-i trebuie este și internatul, unde locuiesc 400 de elevi. Zestrea școlii s-a îmbogățit an de an, creîndu-se astfel elevilor și profesorilor condiții tot mai bune de muncă.

Întîmpinînd în aceste zile, alături de întregul popor, marea sărbătoare de la 23 August, gîndul ni se îndreaptă cu recunoștință spre cel care ne-a creat aceste condiții — Partidul Muncitoresc Român. Exprimîndu-i caldă noastră recunoștință, ne angajăm să facem totul pentru ca tinerii ce ne-au fost încredințați să plece cit mai bine pregătiți în viață, în producție.

DUȘAN SABLICI
profesor emerit,
directorul Liceului nr. 1
din Timișoara

Două amintiri

Din viața mea de dascăl îmi stăruie în minte două momente. Unul se referă la cea mai veche amintire de educator, celălalt la cea mai proaspătă.

Era în 1915. Un mic sat sărac din Molăvoa. O școală părăgînită, cu uși descumpănite, cu bănci hîite, cu geamuri sparte... Am primit ordin de la rectorul județului să mă prezint număscăcit boierului Boierul, însă, nu m-a primit. Peste imaginea aceasta a școlii și a boierului s-au așternut apoi, pînă în 1944, timp, de aproape 30 de ani, multe alte imagini dureroase. Cu toate acestea, școala dărăpănată și poarta palatului boieresc la care bătușem zadarnic îmi stăruie în memorie.

Cu totul alt caracter, cu totul alte sentimente îmi trezește cea de-a doua amintire. Era la 30 de zile anul acesta, la Palatul Republicii. Alături de alți mulți dascăli din toate părțile țării — printre care și cîțiva dintre foștii mei elevi — primeam din mîna președintelui Consiliului de Stat al R.P.R. diploma și insigna de „profesor emerit”. După o muncă de mai bine de 40 de ani trăiesc zile senine, pline de bucurii, dintr-o vreme care cea mai mare este fîcurea ce ne-o arată nouă, oamenilor școlii, partidul, statul, poporul.

Anii de pensie nu m-au rupt

de viața școlii. Mi se dă și acum prilejul să mă simt util, să-mi valorific experiența. Pînă anul trecut am condus cenacul literar „M. Sadoveanu” al cadrelor didactice din Capitală. Colaborez la emisiunea de basme a Radioteleviziunii. Am participat la elaborarea unor programe de învățămînt și am fost solicitat să alcătuiesc cărțile de citire pentru clasele a III-a și a IV-a care au apărut într-un tiraj de peste 2 milioane de exemplare.

Munca mea de astăzi este priinusul recunoștinței mele pentru tot ce mi-a oferit și-mi oferă puterea populară.

DIMITRIE GOGA
profesor emerit

Bucuria visului împlinit

Sînt de o vîrstă cu Republica. Cei 20 de ani cîți numără în total viața mea s-au împlinit sub soarele celor 20 de ani ai Republicii libere. De mică am simțit, ca și alți copii ai patriei, mîna ocrotitoare a partidului. Am putut să învăț carte fără să fiu stingherită de greutăți materiale, am putut să mă pregătesc în cele mai bune condiții pentru profesiunea pe care am îndrăgît-o.

Sînt la începutul carierei, rezultatele muncii mele nu pot cîntări la fel de mult cu cele ale colegilor mai în vîrstă. În școala în care lucrez și care dispune de un colectiv didactic bun am găsit însă de la început sprijin. Colegii mei mai vîrstnici, educați în spirit nou de către partid, îmi împărtășesc metodele și procedeele lor de muncă, îmi arată căile care i-au dus la succese în activitatea cu copiii. În clipele cele mai nevoioase pentru mine, începătoare, mi-au întins prieteneste mîna și mi-au dat încredere în forțele și posibilitățile mele. Și dacă încă din primul meu an de muncă la catedră am fost evidențiată de secția de învățămînt, aceasta se datorește și ajutorului ce mi l-au dat oamenii pricepuți și devotați din școala în care muncesc.

Am socotit întotdeauna că nu poate fi meserie mai frumoasă și mai nobilă decît aceea de a forma oameni, de a-i pregăti pentru viață. Iar astăzi, această meserie este și mai frumoasă decît în trecut, căci este plină de mari satisfacții și nefărmurită mulțumire.

Recunoștința și bucuria visului meu împlinit vreau să le întorc partidului și țării, împărtășind copiilor din Ulma cît mai multe din comoră minunată a științei, ajutîndu-i să devină cetățeni harnici și devotați operei mărețe pe care o clădește poporul sub conducerea partidului.

RODICA TANASICIUC
învățătoare
în comuna Ulma,
raionul Rădăuți

GRIJA PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU

Regimul de democrație populară arată, de la instaurarea lui, cel mai mare interes

pentru dezvoltarea învățămîntului public și culturalizarea maselor, pentru pregătirea

viitorilor cetățeni, constructori conștienți ai socialismului.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Alocații,

investiții

Mai sînt, în rîndurile dascălilor, destul de mulți care-și aduc aminte de campaniile electorale de altădată, de deputații liberali, țărăniști, averescani sau ce vor mai fi fost care promiteau pentru învățămînt, în preajma alegerilor, marea cu sarea: atîtea milioane pentru construcții școlare, atîtea pentru internate și cămine, atîtea pentru materiale didactice, pentru sporirea lefurilor, pentru... pentru... Și, cu regularitate matematică, de toate promisiunile se alegea, întotdeauna, praful. Milioanele adunate din truda grea a muncitorilor și țărănilor nimereau în altă parte: în buzunarul celor care, înainte de a fi aleși deputați, fuseseră prinși de o bruscă și suspectă dragoste pentru școală. Scurtă dragoste! A doua zi după alegeri se topea ca și cum nici n-ar fi fost.

Anii aceia au trecut — și celor care și-au început munca în vremurile noastre li se pare că au trecut de-o veșnicie, pînă într-atît n-a mai rămas nici urmă din ce-a fost. N-a trecut, în realitate, decît un timp foarte scurt: două decenii. Au fost însă decenii de înfăptuirii, nu de fîgăduieli deșarte. O dovedește, mai bine decît orice, limbajul sobru, precis al cifrelor. Iată-le:

În 1951, s-au alocat pentru învățămînt 1 682,5 milioane lei, pentru ca după zece ani, în 1961, alocațiile să ajungă la 4.243,8 milioane, sporind cu 152,2 la sută. Și creșterea n-a încetat nici un moment. În 1964, alocațiile pentru învățămînt au fost de 6 208,8 milioane, înregistrîndu-se, față de 1951, o creștere de 369 la sută.

Și nu numai atît. Pe lîngă aceste alocații bugetare — din care peste 60 la sută reprezintă salariile cadrelor didactice și ale personalului tehnico-administrativ din școli — s-au acordat învățămîntului fonduri importante pentru construcții școlare, mobilier, utilaj și aparatură, echipament etc. Valoarea investițiilor în acest domeniu a crescut numai în decurs de zece ani, între 1950 și 1960, de la 88 de milioane la 437 milioane, ceea ce reprezintă o creștere de 397 la sută.

Orice comentarii, cum spune o expresie de mult consacrată, sînt de prisos.

Acces larg

la învățatură

În anul școlar 1938/1939, în școlile primare și în gimnazii erau cuprinși 1 575 477 de elevi; în anul școlar 1964/1965, care va începe peste cîteva săptămîni, vor învăța în școlile generale de 8 ani, echivalente cu școlile primare și gimnaziile de odinioară; toți copiii în vîrstă de 7—15 ani. În anul școlar 1938—1939, în școlile medii erau cuprinși 29 004 elevi; în anul școlar 1964—1965, numărul elevilor din școlile medii (numai la cursurile de zi) va fi de 207 000.

Multe pagini din literatura noastră au zugrăvit în trecut, prin pana de celor mai buni scriitori, dorul de carte al copiilor oamenilor muncii, care năzuiau spre școală ca spre un bun de mare preț. Dar puțini dintre ei izbuteau să pătrundă pe porțile liceelor — ca să nu mai vorbim de universități — din cauza taxelor, a manualelor scumpe, a uniformelor costisitoare. Răsfoiți la întîmplare orice catalog, din anii aceia, din orice liceu. Urmăriți rubrica „profesiunea părinților”. Veți găsi doar o dată mențiunea „muncitor” sau „țărăn” la 10—15 avocați, negustori și așa mai departe.

Așa a fost rîndulala școlilor timp de multe zeci de ani și așa s-a păstrat pînă acum două decenii.

Acum, în anii noștri, s-a schimbat și rîndulala aceasta. Succesele regimului democrat-popular în dezvoltarea economiei țării au dus la îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii, la creșterea veniturilor lor, astfel încît întreținerea copiilor la școală nu mai constituie pentru ei o problemă. Pe lîngă aceasta, s-au acordat însemnate înlesniri pentru toți elevii, precum și sprijin material direct celor proveniți din familii numeroase. Școala de masă — școala generală de 7 și apoi de 8 ani — ca și școlile profesionale și tehnice au fost gratuite încă de la înființarea lor, în 1948, iar începînd din anul școlar 1961—1962 au fost desființate taxele în învățămîntul de toate gradele, care a devenit astfel în întregime gratuit pentru toată lumea. Pe lîngă aceasta, potrivit Directivelor Congresului al III-lea al partidului, începînd cu anul școlar 1960—1961 manualele școlare s-au acordat gratuit tuturor elevilor din școala generală. Dacă în 1960—1961 cheltuielile ocazionate de gratuitatea manualelor au fost de lei 60 100 000 în 1964—1965 ele se vor ridica la peste 103 000 000 lei.

Dar grija partidului, a statului, pentru a asigura tuturor copiilor cele mai bune condiții de învățatură nu se oprește aici. Copiii orfani, ca și elevii din mediul rural care sînt găzduiți în internate sau elevii școlilor profesionale, primesc burse, hrană și întreținere în internatul școlii, indemnizație pentru cheltuieli culturale ca și transport gratuit în vacanță.

Astăzi, pentru milioanele de copii ai muncitorilor și țărănilor din patria noastră, școala — de la cea de masă pînă la universitate — nu mai reprezintă, ca odinioară pentru Darie, „desculțul” din cărțile lui Zaharia Stancu, pentru Niculae Moromete, oropsitul erou al lui Marin Preda și pentru atîția alții ca ei un vis irealizabil, ci o realitate. A învăța este astăzi un fapt obișnuit al vieții de fiecare zi.

Scoli noi

În țara noastră sînt școlarizați acum, în învățămîntul de cultură generală, de peste două ori mai mulți elevi decît erau școlarizați în anul 1938, anul de vîrf al regimului burghezo-moșieresc.

Unde învățau copiii în acel „an de vîrf”? Unii — cei puțini — în cîteva mari licee

clădite pentru odraslele domnilor. Alții — cei mulți — în școli vechi, amărîte, date uitării de guvernele burgheze ca și de cînd, „părinții” vitregi ai orașelor și comunelor.

În primii ani ai puterii populare s-a făcut o statistică a moștenirii pe care ne-au lăsat-o în această privință stăpînitorii trecutului. Iată rezultatele ei: mai mult de 3 400 de unități școlare, adică 21 la sută din totalul lor, funcționau în localuri închiriate; peste 10 000 de localuri erau încadrate în categoria „potrivită” sau „rea”; 157 de localuri de școli primare aveau acoperișul din paie, stuf sau coceni, iar 611 localuri aveau pe jos pămînt sau ciment.

Acum, acele școli sînt de domeniul amintirii. S-a petrecut un lucru firesc în socialism: o dată cu realizarea în fapt a obligativității învățămîntului general și cu sporirea largă a cuprinderii tineretului în învățămîntul mediu s-au înălțat — și continuă mereu să se înalțe — clădirile școlare necesare în acest scop.

Și iată că pretutindeni, la orașe și sate, au pornit să se ridice asemenea școli, construite și dotate la nivelul cerințelor actuale, asigurînd tinerei generații a patriei condiții excepționale de învățatură. Iată o statistică nouă, o statistică a zilelor noastre:

Învățămîntul de cultură generală a primit în perioada 1950—1963 un număr de aproape 25 200 săli de clasă noi. Dintre acestea, 15 266 de săli de clasă au fost construite în primii patru ani ai planului școlar, îndeplinindu-se cu doi ani mai devreme sarcinile trasate de Congresul al III-lea al P.M.R.

Terminate în cinstea mării sărbători a Eliberării, sute și sute de noi localuri școlare au fost date în folosință, în aceste zile, pe tot cuprinsul patriei. Strălucind în prospețimea zugrăvelilor, ridicîndu-se minde din mijlocul straturilor de flori, ele stau cu porțile larg deschise, așteptîndu-i pe copii, pe cei pentru a căror viață fericită partidul, statul, poporul nu precupețesc nimic.

Material

didactic

Cîteva eprubete; un fir cu plumb; un disc Newton; o mașină pneumatică și două emisfere de Magdeburg; un calorimetru; cîteva insectare prăfuite; un vultur împăiat; cîteva hărți cojite, cu marginile desprinse din stinghii. Cam atîtea se găseau, pe vremuri, în încăperile pompos botezate „laborator” ale multor școli din orașele de provincie. Cît despre școlile de la sate...

Intrați astăzi în oricare din noile școli medii ale patriei. N-o să găsiți un singur laborator, ci mai multe: de fizică, de chimie, de științe naturale. N-o să mai înțilniți bănci și pupitre stricate, ci mese moderne de lucru, cu prize electrice, cu robinete pentru apă. De-a lungul pereților nu mai vedeți, grămădite de-a

Școli spațioase, cu o arhitectură modernă, au răsărit pretutindeni, pe întreg cuprinsul patriei

Laboratoare moderne permit efectuarea unei game variate de experiențe în strînsă legătură cu ultimele cuceriri ale științei și tehnicii.

PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CORPUL DIDACTIC

Clasele luminoase ale noilor școli sînt semne ale înfloririi de azi a învățămîntului nostru.

valma pe jos, planșe din care la cea mai ușoară atingere se ridică nori de praf, ei dulapuri-vitrine pline de utilaje și aparate moderne. Într-un colț al laboratorului, aparatul de proiecție cinematografică. În altul — panouri mari cu scheme ale unor mașini în stare de funcțiune. Și la fel — doar în mai mic — arată și laboratoarele școlilor generale de 8 ani, chiar și ale școlilor sătești.

Ca să se ajungă aici, vechile ateliere ale Casei Școalelor, a căror producție era limitată ca sortimente și cantitativ cu totul insuficientă, au fost transformate într-o întreprindere modernă, cu un profil foarte variat și cu posibilități mari de dezvoltare. Dacă în anul 1949 valoarea planului de producție al I.M.D. era de 2 300 000 lei, în 1964 valoarea totală a producției a crescut la 40 000 000 lei. Și alte întreprinderi au început să producă material didactic: Editura didactică și pedagogică, Industria optica română, studioul „Al. Sahia”, între-

prinderile „Reactivul”, „Precizia”, „Electrecord”, „Mecano-chimica” etc.

În total, valoarea materialelor didactice cu care au fost înzestrate școlile în perioada 1949—1964 se ridică la 375 000 000 lei. Se numără, printre aceste materiale, moderne mijloace audio-vizuale — aparatul de proiecție sonor cu celulă fotoelectrică și difuzoare, dispozitivul pentru proiecții microscopice, filmele despre structura materiei, despre electricitate și aplicațiile ei, despre chimizarea agriculturii, despre mașinile plastice ș.a.m.d., diapozitivele stereoscopice colorate, discurile, magnetofonul și televizorul. Se numără mostre, machete, mulaje, modele în funcțiune, preparate biochimice etc., după cum se numără și aparate demonstrative dintre cele mai moderne, cum sînt generatorul electrostatic cu bandă — reproducere la scară redusă a generatorului de tip van de Graaf, folosit și în tehnica nucleară — camera Wilson pentru detectarea particulelor radioactive

și spintariscopul pentru observarea directă a dezintegrării nucleelor de radium, calotele atomice și detectorul Geiger Müller.

Toate — pentru ca tineretul patriei să cunoască cele mai noi succese ale științei și tehnicii, pentru ca instruirea lui să se desfășoare în strînsă legătură cu producția, cu practica, pentru ca el să fie cît mai bine, cît mai temeinic pregătit pentru viață.

O înaltă

apreciere

Cel mai numeros detașament de intelectuali ai țării — așa este socotit azi, în patria noastră, corpul didactic, iar munca lui primește o înaltă apreciere din partea partidului, a guvernului, a întregului popor.

Dar n-a fost așa întotdeauna. Cînd țara era stăpînită de cei avuți, învățătorii, profesorii erau considerați „cerșetori în haine negre”. Nesocotită, disprețuită era munca lor nobilă și valoroasă de pregătire a tinerelor generații, nesocotită, disprețuită strădania lor de a lumina satele, de a răspîndi cultura. Harnici, modești, perseverenți, oamenii școlii duceau însă mai departe, în pofida condițiilor lor vitrege, luminoasa tradiție moștenită de la marii cărturari înaintași și luptau neosteniți pentru ridicarea culturii a poporului, pentru democratizarea învățămîntului. Iar aceia dintre ei care au cunoscut cuvîntul partidului au ridicat această luptă pe o treaptă și mai înaltă, dîndu-i ca țel înlăturarea stăpînirii burghezo-moșieresti, eliberarea socială a celor ce muncesc.

O dată cu înlăturarea acestui țel măreț, o dată cu instaurarea puterii populare, și soarta oamenilor școlii a devenit alta. A fi educator al tinerelor generații înseamnă azi, în societatea noastră socialistă, a ocupa un loc de mare cinste, înseamnă a te bucura de caldă și adîncă prețuire din partea tuturor. Și mai înseamnă, în același timp, a avea cele mai bune condiții pentru o muncă tot mai rodnică, pentru o viață demnă, frumoasă, bogată în împliniri.

Cei care odinioară băteau ani în șir la ușile inspectoratelor pentru a căpăta un post, au astăzi locul de muncă asigurat

chiar în ziua cînd termină școala pedagogică, institutul sau facultatea — și primesc, în plus, și o indemnizație de instalare. Indemnizații speciale primesc, de asemenea, cadrele didactice care lucrează în localități de munte sau în Delta.

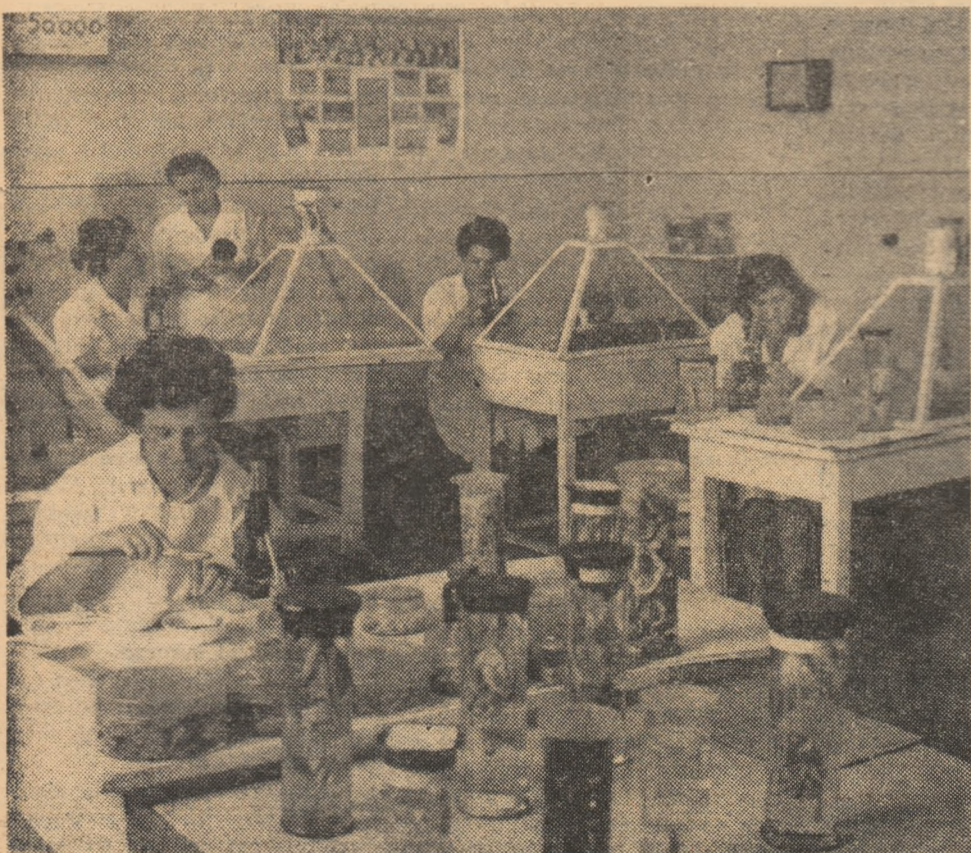
Din 1951 și pînă azi salariile oamenilor școlii au fost sporite de 4 ori. Numai în 4 ani (1959—1963) salariul lor real și nominal a crescut în două rînduri, în medie cu 50 la sută față de 1958, iar recenta hotărîre a partidului și guvernului cu privire la majorarea salariilor la toate categoriile de oameni ai muncii îi include pe învățătorii printre cei cărora prevederile hotărîrii li se aplică chiar din acest an, de la începutul lunii septembrie. Se adaugă, la toate acestea, premiile în bani și titluri onorifice pentru care se acordă nu numai în tot timpul activității, dar și după pensionare, o indemnizație suplimentară.

Ca semn al prețuirii ce le-o poartă, al încrederii pe care o au în destoinicia lor, oamenii muncii îi aleg cu încredere pe învățătorii și profesorii ca deputați în sfaturile populare și în Marca Adunare Națională, dîndu-le astfel prilejul să participe nemijlocit la conducerea treburilor țării.

Aceste alese dovezi ale dragostei și stimei cu care sînt inconjurați îi însuflețesc pe dascăli să ridice necontenit, în volum și valoare, munca pe care o desfășoară în școală, în rîndurile copiilor, ca și pe țărîm obștească. Și în împlinirea dorinței lor de a munci mereu mai bine vin numeroase măsuri luate prin grija partidului și guvernului. În primul rînd se înscrie, printre aceste măsuri, organizarea învățămîntului ideologic pentru cadrele didactice. S-au creat, apoi, variate forme de perfecționare, de la acelea care se desfășoară la nivelul școlilor sau al raioanelor — comisii pe specialități, consilii pedagogice sau cercuri pedagogice — pînă la institute interregionale de perfecționare, „lecturi pedagogice”, biblioteci, publicații de specialitate etc.

O muncă frumoasă, nobilă, mult prețuită, condiții dintre cele mai bune pentru desfășurarea ei — aceasta caracterizează, în anii noștri liberi, meseria de dascăl. Este firesc, de aceea, faptul că tot mai mulți tineri se simt îndemnați s-o îmbrățișeze. În anul 1938-1939 existau, în învățămîntul de cultură generală, 48 254 de cadre. Azi sînt 140 616 — de aproape trei ori mai multe.

Este și acesta, între atîtea altele, un semn al vremurilor pe care le trăim, al vremurilor socialismului.

În secțiile întreprinderii de material didactic se execută aparate, instrumente și preparate didactice pe baza unor tehnologii moderne.

FILE DIN LUPTA PATRIOTICĂ A OAMENILOR ȘCOLII

Era la începutul celui de al patrulea deceniu al secolului nostru. Cu toate încercările lor de a stabiliza economia capitalistă din România, burghezia și moșierimea n-au reușit. Criza economică se adâncea, puterea de cumpărare a maselor largi scădea mereu. Industria, atâta câtă era, trecea printr-o criză adâncă. Numărul falimentelor creștea. Sute de mii de țărani, apăsați de oștii și de impozite grele, și-au pierdut pământul, ajungând în săpă de lemn. După statisticile burgheze ale vremii, peste 700.000 de țărani nu aveau nici o palmă de pământ. Imprumutul primit din partea capitalului financiar mondial a dispărut, ca într-un sac fără fund, pentru salvarea de la faliment a unor bănci și întreprinderi capitaliste. Bugetul statului avea an de an un deficit tot mai mare și, cu toate sechestrările și vânzările silite executate de perceptori, nu putea fi echilibrat. Muncitorilor și funcționarilor li se impunea un regim sever de mizerie și foamete.

Școala a cunoscut și ea, în acea perioadă, o situație dintre cele mai grele. O mare parte din numărul copiilor de vîrstă școlară nu erau curoși la cursuri. Imi aduc aminte că prin 1934-1935, la cele două școli primare din comuna Stănești, fostul județ Vlașca, unde urmau cursurile numai 60 la sută din numărul elevilor înscriși, reveneau fiecărui învățător câte 50-60 de elevi. În aceeași vreme mai mult de 7.000 dintre absolvenții școlilor normale erau șomeri. Numeroase școli primare se închideau pe timp de iarnă din lipsă de combustibil. Multe școli normale și licee au fost închise pentru totdeauna fiind aruncate pe drumuri alte mii de învățători și profesori. Celor încă în funcțiune, li se reduceau salariile prin numeroasele „curbe de sacrificiu”. În anul școlar 1931-1932, vreme de șase luni, nici un învățător de la țară nu a primit salariul. Tîrziu, după câțiva ani, în urma protestelor repetate, în locul banilor furați învățătorilor, guvernul din acea vreme le-a dat niște bonuri de... impozit. Imi amintesc că și eu am primit asemenea bonuri pe care aveam cum să le folosesc, căci n-aveam avere pentru care să plătesc impozit. Le-am vîndut unui negustor din Giurgiu cu impozitul în restanță care mi-a plătit numai 45 la sută din valoarea lor.

Mulți dintre membrii corpului didactic au luptat cu curaj împotriva celor care vitregeau școala. Unii au pus mina pe condei, întocmind memorii cu privire la ravagiile analfabetismului și la condițiile grele care împiedicau pe copiii oamenilor muncii de la orașe și sate să urmeze școala. În mîntea celor mai vîrstnici e încă vie marea manifestație de stradă organizată în anul 1932 de numeroși membri ai corpului didactic din Craiova și din fostul județ Dolj împotriva guvernului care nu le plățise salariile.

Pe o treaptă nouă s-au ridicat acțiunile învățătorimii după

luptele eroice ale muncitorilor de la Grivița, din februarie 1933, care au avut un larg răsunet și în rândurile membrilor corpului didactic. De-a lungul anilor care au urmat, cei mai înaintați dintre ei s-au integrat în mișcarea antifascistă, condusă de partid. Un mare răsunet au avut, în rîndurile cadrelor didactice, scrisorile lor de protest contra proceselor intensate de oligarhia burghezo-moșierească împotriva profesorilor Petre Constantinescu-Iași și Tudor Bugnariu, care nu aveau altă vină decît aceea că s-au ridicat împotriva terorii și persecuțiilor împotriva fascismului. Imi amintesc că, în scrisorile lor, mai mulți învățători din Cluj scriau, între altele, că odiosul proces ce urma să înceapă la Cluj nu era numai împotriva lui Tudor Bugnariu, ci și împotriva altor profesori care luptau pentru drepturile și libertățile poporului.

Mare a fost și numărul acelor învățători care au pus stavilă încercărilor făcute de legionari de a infiltra în sufletele micilor vîrstare otrava fascismului. Cu riscul vieții ei au interzis legionarilor să intre în clase și să facă propagandă în vederea atragerii elevilor în curente fasciste. Pentru îndrăzneala lor, unii au suferit grele și sălbatice represii. Astfel, un învățător din Azuga, regiunea Ploiești, a fost legat de un stîlp și ținut mai multe ore în ger. Altul, dintr-o comună din fostul județ Teleorman, a fost condamnat la moarte de cuibul de legionari din localitate.

Membri de frunte ai corpului didactic au fost destituiți din învățămînt și trimiși la închisoare sau în lagăre de concentrare pentru că au sabotat războiul hitlerist. În grupul de intelectuali an-

tifasciști condamnați la mulți ani de închisoare în 1943 de către justiția antonesciană s-a aflat și bătrînul Gheorghe Simion, un meritos învățător.

Pretutindeni, la orașe și sate, erau oameni ai școlii care, menținîndu-se în anonim, au luat parte la greua bătălie a poporului nostru împotriva asupritorilor. Cu mult interes ascultau ei cuvîntul partidului, răspîdit din om în om, ori prin publicațiile ilegale. Tot ce aflau transmiteau apoi, cu grijă, mai departe, sădînd în rîndurile oamenilor încrederea într-o vreme mai bună, în victoria asupra hitlerismului. S-ar putea crede, acum, că aceasta nu era mare lucru. Amintim însă că, pe atunci, pentru o singură vorbă împotriva regimului puteai fi condamnat la mulți ani de închisoare, sau chiar la moarte.

Un mare număr de învățători, aflîndu-se în armată ca ofițeri de rezervă sau ca simpli ostași, au participat la insurecția armată, organizată și condusă de P.C.R. și au luptat apoi cu vitejie pe frontul antihitlerist, contribuind la înfrîngerea Germaniei fasciste. Alții, aflați în sate și orașe, au răspuns chemării partidului și au sprijinit, sub diferite forme, acțiunile de luptă ale armatei și ale formațiilor patriotice.

Prin eliberarea țării de sub jugul fascist s-a deschis și învățătorimii un drum larg spre o viață nouă și însoțită. Intregul popor cunoaște și prețuiește munca nobilă pe care o desfășoară oamenii școlii pentru instruirea și educarea copiilor și tineretului patriei. În cei douăzeci de ani care au trecut de la eliberare, prin mîinile fiecăruia dintre ei au trecut sute de elevi, pe care i-au îndrumat spre o activitate rodnică, în folosul construirii socialismului, al întregului popor. Toți muncesc zi de zi, cu pasiune, și munca lor e larg sprijinită de organele de partid și de stat.

Am prilejul să vizitez, deseori, numeroase școli de la sate. Ce deosebire între aceste clădiri mari, luminoase, cu o arhitectură modernă și între cocioabele umede, întunecoase, în care erau siliți să muncească mulți învățători de la țară doar cu un șterg de veac în urmă! Și ce deosebire între condițiile în care muncesc și trăiesc astăzi slujitorii școlii și între condițiile în care munceau și trăiau odinioară! Mulți învățători și-au ridicat calificarea, terminînd cursurile institutelor superioare de învățămînt. Învățătorilor și profesorilor mai vîrstnici li s-au alăturat, în ultimele două decenii, zeci de mii de tineri, plîni de entuziasm, înzestrați de dorința de a ridica masele pe o treaptă tot mai înaltă a culturii. I-am văzut în școlile dintre colinele Apusenilor, stabilîndu-se statornic în „țara de piatră”. I-am văzut și în așezările întinse de apă și de stuf ale Deltei. Am constatat, cu emoție, că abia astăzi termenul „intelectualitatea satului” a căpătat consistență, că în rîndurile acestei intelectualități

oamenii școlii ocupă un loc de cinste.

Înțelegînd în sensul cel mai larg misiunea lor de ostași ai culturii, oamenii școlii, nu s-au mulțumit să împărtășească tinerii generații neasemuitele comori ale învățaturii, ci, răspunzînd chemării partidului, au ajutat țărînimii muncitoare să pornească pe calea largă a agriculturii socialiste, singura care poate duce

surile cu temă din viața gospodăriei colective, executate de ansamblul colectivităților din Dăbuleni. Creatorul și animatorul acestui ansamblu de aproape 200 de persoane este învățătorul Petrescu Ștefan. Alți colegi de ai lui conduc brigada artistică de agitație, brigada științifică, corul de 150 de persoane și alte formații din Dăbuleni. Nu există saț sau oraș

spre belșug și bunăstare. Și la fel de neobosiți s-au dovedit în lupta pentru răspîndirea culturii, popularizînd în formele cele mai diverse — prin conferințe, cercuri de lectură etc. — adevărurile științelor, comorile literaturii și artei.

Aflîndu-se în centrul activității culturale de la sate, fie ca dirijori de coruri, conducători de ansambluri artistice sau brigăzi artistice de agitație, fie ca instructori teatrali sau chiar ca simpli artiști amatori, învățătorii muncesc și pe acest tărîm cu elan și abnegație.

În România socialistă, multisekularele tradiții ale artei noastre populare au căpătat o nouă strălucire. Chiar în aceste zile, un strălucitor festival a reunit pe cei mai buni dintre milioanele de artiști amatori din țara noastră. Spectacolele folclorice românești stîrnesc entuziasm pretutindeni în străinătate. La această înflorire a artei noastre populare învățătorii și profesorii au o contribuție dintre cele mai însemnate.

Zilele trecute am asistat la finala celui de al VII-lea Concurs al echipelor artistice de amatori de la orașe și sate. Mii de spectatori au aplaudat furtunos „dan-

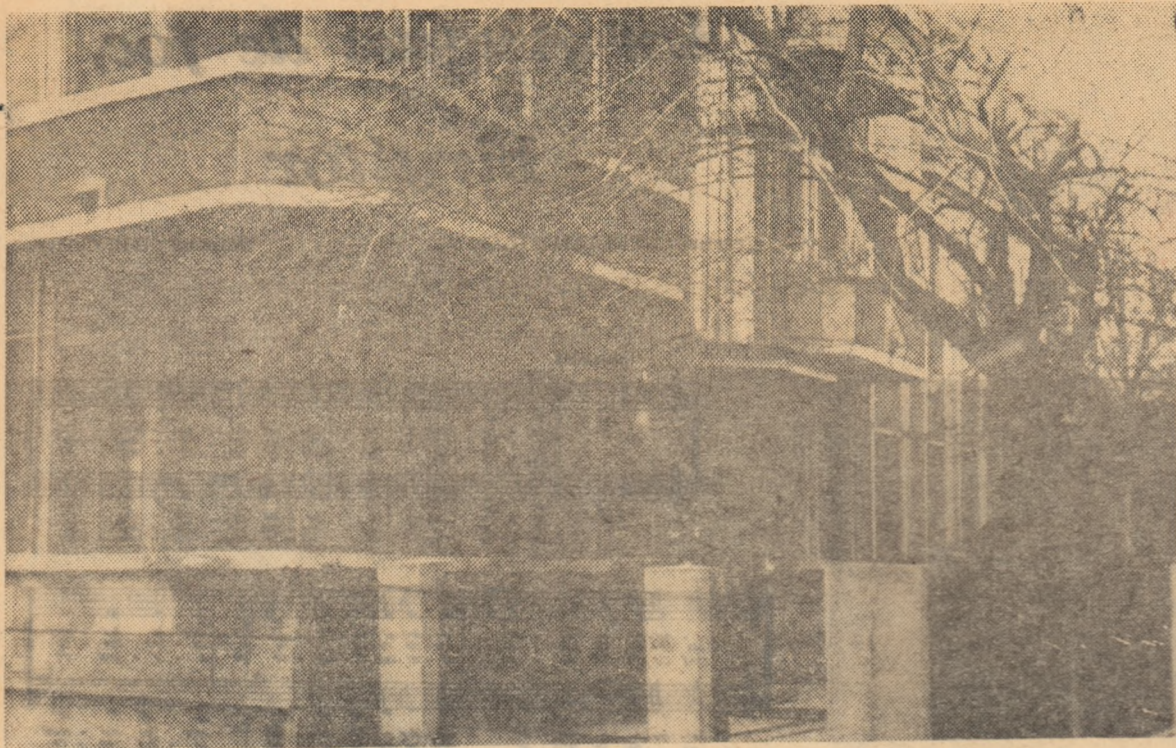
în care învățătorii și profesorii să nu lucreze cu entuziasm și în această direcție.

Pentru munca lor harnică în școală și în afara ei, multe cadre didactice au fost distinse cu titlul de „Profesor emerit” sau „Profesor fruntaș”, „Învățător emerit” sau „Învățător fruntaș”. Alții au primit ordine și medalii, diferite premii. Astăzi, învățătorii, profesorii, sînt iubiți și respectați de toți. Ei nu mai sînt școliciți, ca în trecut, niște funcționari oarecare, ci oameni cu o chemare deosebită, care se străduiesc să modeleze sufletele, să formeze viitorii cetățeni luminați și conștienți ai patriei, constructori ai socialismului și comunismului.

Învățătorii și profesorii formează cel mai numeros detașament al intelectualității noastre. Locul de cinste ocupat de ei în societatea noastră socialistă, înalta apreciere dată activității lor și condițiile tot mai bune de muncă și de viață de care se bucură constituie cea mai vie dovadă a dragostei și grijii ce le-o poartă partidul, guvernul și întregul popor.

ȘERBAN NEDELCU

Casa din strada Armenească nr. 15, unde s-a constituit comitetul militar în noaptea de 13—14 iunie 1944

Cu elevii la locurile care amintesc de insurecția armată

În aceste zile de august, astenite autocare aleargă pe străzile Capitalei. La ferestre, priviri curioase de copii veniți din toate colțurile țării încearcă să măsoare imensitatea cvartalelor nou construite, înălțimea blocurilor, întinderile verzi ale parcurilor ce se aștern pe marginile lacurilor.

— Vedeți, aici este magistrala Nord-Sud. Ați auzit de ea? — le spun ghizii. Aici — cartierul Balta Albă, în haină nouă pe care i-au croit-o mâinile pricepute ale constructorilor. Această este Casa Scintei, acesta micul orașel al căminelor studențești.

Și privirile alunecă admirative și nesățioase pe albă încă nepătat de trecerea vremii al numeroaselor edificii înălțate în anii noștri — măturii de muncă libere care dă viață visurilor entuziaste ale poporului descătusat.

De astă dată, autobuzul care transportă elevii din Oltenia s-a oprit pe strada Mitropolitul Grigore, la nr. 69, în fața unei case mici, abia văzându-se din spatele gardului înalt de lemn. Școlarii cercetează cu luare aminte curtea cu verdeață, pereții casei. Ei află de la profesorul lor, că aici a avut loc în martie 1932 Conferința pe față a muncitorilor ceferiști pentru pregătirea luptelor eroice din ianuarie-februarie 1933.

— Conferința aceasta — spune profesorul — a constituit un moment hotărâtor în organizarea luptelor clasei muncitoare. Ea a ales Comitetul Central de acțiune al muncitorilor ceferiști al cărui secretar a fost tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Știți cu toții ce importanță mare au avut aceste lupte pentru istoria poporului nostru. Ele au constituit o manifestare hotărâtoare a forței clasei muncitoare împotriva fascismului, lovind în politica de fascizare a țării și de înfeudare a ei față de imperialism, au întărit influența și legăturile partidului cu masele, i-au sporit forța și prestigiul.

Autocarele se urnesc din loc, dar privirile se întorc încă pentru a mai vedea o dată casa în care, cu atîția ani în urmă, delegații muncitorilor ceferiști s-au adunat pentru a hotărî măsuri privind organizarea eroicelor lupte ce aveau să aibă loc în anul 1933.

Iată un grup de copii — de astă dată din Capitală — opriți în fața unei alte case cu o înfățișare modestă, ca răstărită din tumultul funzelor de viță ce s-au întins în toată curtea. Pe frontalul ei o placă:

„În această casă, în anii grei de teroare fascistă, 1941—1944 — citeșc copiii — a funcționat tipografia ilegală a Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Aici s-a tipărit cuvîntul partidului, cuvînt de chemare la luptă a clasei muncitoare și a tuturor celor ce muncesc, împotriva războiului hitlerist, pentru eliberarea țării de sub jugul exploatareii burghezo-moșierești“.

— Aici o tipografie? — se miră copiii cu gîndul la marea combinat al preseii — Casa Scintei — pe care îl știu atît de bine.

— Da, o tipografie, îi asigură profesorul conducător. O tipografie ilegală, de genul celei a căreia machetă ați văzut-o la Muzeul de istorie a partidului. Ea a funcționat aici, pe strada Școala Floreasca, la nr. 34, circa trei ani. Din acest loc porneau apeluri înflăcărate către muncitori, către întreg poporul, care demascau agresiunea hitleristă împotriva U.R.S.S. ca un război de jaf și cîrtoșenie, contra intereselor și voinței poporului român, în care se arăta ce trebuia făcut pentru alungarea cotropitorilor fasciști, pentru eliberarea țării și asigurarea adevăratei independențe a acesteia.

„În drum spre stadionul „23 August“ elevii școlilor din regiunea Iași, veniți să viziteze Capitala, se opresc pe strada Armenească, în fața blocului umbrit de verdeață de la nr. 15, care amintește și el de activitatea desfășurată de partid pentru eliberarea țării de sub jugul

fascist. Fieci de emoție află ei că aici — la una din casele conspirative ale partidului — a avut loc în noaptea de 13—14 iunie 1944, din inițiativa P.C.R., o consfătuire la care au participat reprezentanți ai partidului comunist, reprezentanți ai palatului și ai armatei. La această consfătuire s-a căzut de acord asupra planului insurecției armate elaborate de P.C.R. și s-a constituit un comitet militar care avea sarcina să se ocupe de pregătirea armatei în vederea insurecției.

„Autocarele aleargă mai departe și peste câteva minute elevii se îndreaptă, pe b-dul Vatra Luminoasă, spre strada Sighișoara. De după gardurile scunde răsar în fiecare curte trandafiri sau petunii, dalii ori margarete rînduite în straturi bine îngrijite. Este nota comună a locuințelor de aici, care seamănă între ele. O placă fixată pe frontalul clădirii de la nr. 27 o deosebește însă pe aceasta dintre toate: „În această casă s-a ținut ședința conspirativă a Comitetului Central al Partidului Comunist Român — citeșc cu atenție copiii — în vederea pregătirii insurecției armate populare de la 23 August 1944“.

Deci aici s-au ținut ședințe conspirative... Și multora din cei prezenți le trece în gînd imaginea oamenilor furîșindu-se noaptea spre această casă, prin umbrele arțărilor și castanilor, pentru ca nimeni să nu-i poată observa.

— Copii, sparge tăcerea profesorul, din această casă au pornit instrucțiuni conspirative ale C.C. al P.C.R. în vederea pregătirii insurecției armate populare de la 23 August 1944. Tot aici s-a discutat planul evadării din lagărul de la Tg. Jiu a tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej și a altor cadre de conducere ale partidului. De asemenea, aici s-au elaborat și s-au păstrat unele documente de propagandă ale P.C.R. Tot aici au lucrat în perioada insurecției ar-

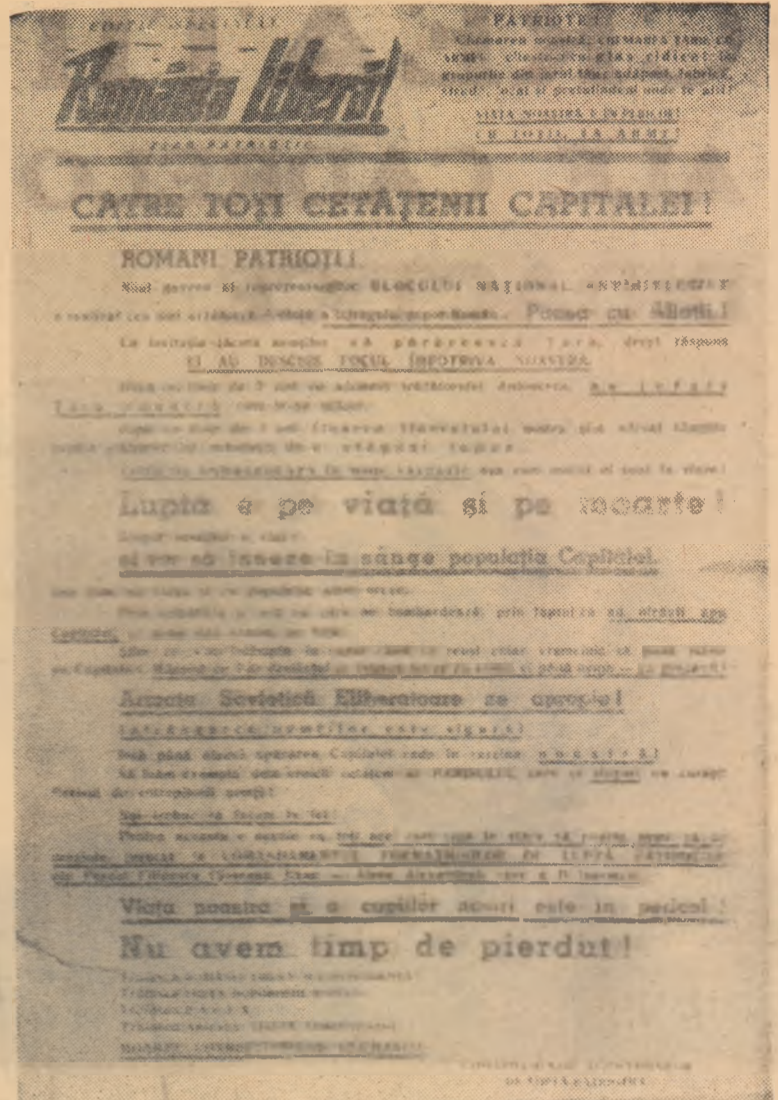
mate cadre de conducere ale partidului.

Și încă cere: după cite știți, în conformitate cu planul elaborat de partid, insurecția armată a început în ziua de 23 August 1944 prin arestarea guvernului fascist-antonescian. Căpeteniile fasciste au fost transportate de către o formațiune de luptă patriotică în această casă, a cărei pază era asigurată de cadre ale partidului.

În această casă...

„Grupurile de elevii din regiunile Hunedoara, Bacău, Mureș-Autonomă Maghiară, Suceava, care vizitează în aceste zile Capitala, se opresc și la alte puncte ale orașului ce amintesc de insurecția armată — casa din str. Ștefan Gheorghiu nr. 1 în care a funcționat comandamentul formațiunilor patriotice de luptă, precum și clădirile ocupate în noaptea de 23—24 august 1944 de către formațiunile patriotice și unitățile militare de clădirea Președenției Consiliului de Miniștri, clădirile fostelor ministere de interne, de război, Palatul Telefoanelor din Calea Victoriei ș.a. Ei poposesc de asemenea în locuri în care s-au dus lupte grele în zilele de 24 și 25 august — la Școala superioară de război, unde era sediul misiunii militare germane pentru armata de uscat, la sediul gestapo-ului, care funcționa pe strada Regală etc.

Cu suflurile pline de amintirea actelor eroice de luptă însușite de către partidul comunist — despre care profesorii le-au vorbit pe larg la fiecare popas — elevii se îndreaptă acum în fuga autobuzelor spre locurile în care formațiunile patriotice și unitățile armatei noastre au dat lupte grele pentru a împiedica pătrunderea trupelor germane în Capitală, pe autostrada Ploiești-București, pe șoseaua Buftea-Mogoșoia și pe șoseaua Herăstrău-Jianu. Placa de la liziera pădurii Băneasa, pusă în amintirea luptelor îndrăgite ce au avut loc în această pădure, pietrele comemorative ale eroi-

Ediția specială a ziarului „România liberă“ care anunța insurecția armată.

Coloană de ofițeri superiori hitleriști luați prizonieri la București de către unitățile române și formațiuni de luptă patriotică

lor necunoscuți așezate în apropierea pădurii, placa de pe locul unde s-au dat lupte pentru cucerirea localității Otopeni de trupele hitleriste în ziua de 27 august 1944 și multe altele au venit să completeze cunoștințele și să sporească impresiile micilor excursioniști cu privire la lupta eroică a partidului nostru pentru eliberarea patriei și poporului de sub jugul fascist.

Impresiile culesc de elevii cu prilejul popasurilor în locurile care amintesc de lupta patriotică și de unitățile militare pentru înfringerea forțelor hitleriste, pentru dezarmarea cotropitorilor hitler-

riști, apelurile partidului către toți oamenii muncii din țară de a susține acțiunile insurecționare etc.

Cadrelor didactice își calăuzesc elevii în aceste zile spre locurile care vorbesc despre jertfele și sacrificiile făcute de comunisti pentru ca tinerele vârstare să se bucură de o copilărie luminoasă, să învețe în școli moderne, să trăiască în locuințe frumoase și confortabile, pentru ca vîrstnicii să poată munci într-o țară liberă și înfloritoare. Cu atenția încordată elevii sorb cu nesaț vorbele care le arată cită forță a avut în rîndul maselor cuvîntul plin de înțelegere și adevăr al partidului, cit de măreață și eroică a fost lupta dusă de aceasta pentru eliberarea întregului popor de sub jugul cotropitorilor fasciști.

ANA COSMIN

